

بررسی و سنجش میزان احساس امنیت اجتماعی زنان در فضاهای شهری (مطالعه موردی : شهر اهر)

امید مبارکی^{۱*}؛ رحیمه سلطان زاده

۱- استادیار گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری دانشگاه مراغه، نویسنده مسئول
۳- دانش آموخته جغرافیا و برنامه ریزی شهری دانشگاه مراغه

چکیده

امروزه نقش و اهمیت امنیت در پیشرفت هر جامعه‌ای تا بدان حد است که آن را بستر هرگونه توسعه‌ای می‌دانند. خصوصاً در جوامع در حال توسعه که با انواع بحران‌ها و چالش‌ها مواجه می‌باشند، امنیت نقش مهمی در توسعه ایفا می‌کند اما مهم‌تر از امنیت، احساس امنیت است. احساس امنیت به همان اندازه مهم است که امنیت در آن جامعه. در واقع احساس امنیت تلفیقی از عوامل فردی، روانی و اجتماعی تلقی می‌شود. امنیت بعد عینی مسأله و احساس امنیت بعد ذهنی تلقی می‌شود. هدف از تحقیق حاضر، بررسی احساس امنیت زنان در شهر اهر است. نوع تحقیق کاربردی و روش آن توصیفی-تحلیلی است از پرسشنامه برای جمع‌آوری اطلاعات استفاده شده است و جامعه‌ی آماری زنان بالای ۱۵ سال شهر اهر بوده که نمونه آماری آن ۳۸۱ نفر می‌باشد. اطلاعات پرسشنامه با استفاده از نرم‌افزار SPSS مورد تحلیل قرار گرفت و از آزمون‌هایی نظیر t دو نمونه مستقل، واریانس یک‌طرفه، ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چند متغیره استفاده شده است. یافته‌های تحقیق بیانگر آن است که بین همه ویژگی‌های فردی (سطح تحصیلات، وضعیت تأهل و نوع فعالیت) با احساس امنیت رابطه معنادار وجود دارد به‌جز ویژگی سن که رابطه معناداری با احساس امنیت ندارد. رابطه بین احساس امنیت با اعتماد اجتماعی و عملکرد پلیس، مستقیم و معنادار به‌دست آمده است. در تحلیل مدل رگرسیون چند متغیره مشخص شد که سهم متغیرهای اعتماد اجتماعی و عملکرد پلیس نیز از تأثیرگذارترین متغیرها بودند. احساس امنیت در شهر اهر ۳/۲۹ به‌دست آمده است که بالاتر از حد متوسط می‌باشد بنابراین امنیت در شهر اهر از وضعیت نسبتاً خوبی برخوردار می‌باشد.

واژگان کلیدی

امنیت زنان
فضاهای شهری
اعتماد اجتماعی
عملکرد پلیس
شهر اهر

۱- مقدمه

امنیت از اولین نیازهای آدمی است و انسان‌ها همواره در تلاش بوده‌اند تا به‌نوعی امنیت خود را تأمین کنند. امنیت در گذشته‌های دور مفاهیم و مصادیق محدودتر و ابتدایی‌تری را شامل می‌شد و به‌مرور زمان با افزایش منازعات و چالش‌های اجتماعی به‌صورت وسیع‌تری در حوزه‌های مختلف مطرح شده است. به‌طوری‌که امروزه در سراسر جهان توجه به نیازهای اساسی شهروندان در محیط‌های شهری و همچنین توجه به رفع مشکلات و معضلات شهری از جمله کاهش ناهنجاری‌ها و افزایش امنیت در فضاهای عمومی از مهم‌ترین مسائلی است که همواره مورد توجه مدیران و برنامه‌ریزان و طراحان شهری قرار دارد (یاسوری و همکاران، ۱۳۹۴: ۶۲). مرتفع شدن بسیاری از نیازهای، آدمی در گرو تأمین امنیت است به‌طوری‌که آبراهام مازلو نیز در سلسله مراتب نیازها، احساس امنیت را بلافاصله پس از ارضای نیازهای اولیه قرار می‌دهد (نوروزی و فولادی سپهر، ۱۳۸۸: ۱۳۱-۱۳۰). اکثر صاحب‌نظران برآنند که امنیت مفهومی بیرونی و عینی است و احساس امنیت مفهومی درونی و ذهنی. امنیت یعنی فقدان عوامل تهدید کننده فرد و احساس امنیت به معنای عدم وجود احساس درونی ناامنی است. امنیت در مفهوم عینی آن اندازه‌گیری فقدان تهدید علیه ارزش‌ها و در مفهوم ذهنی به فقدان احساس ترس از این که چنین ارزش‌هایی مورد حمله قرار خواهد گرفت اشاره کرد (احمدی و اسمعیلی، ۱۳۸۹: ۱۷۰).

احساس امنیت، پدیده‌های روان‌شناختی- اجتماعی است که دارای ابعاد گوناگون اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی جامعه است. این احساس ناشی از تجربه‌های مستقیم و غیرمستقیم افراد از شرایط، اوضاع و محیط پیرامونی است و افراد مختلف به صورت‌های گوناگون آن را تجربه می‌کنند. مفهوم احساس امنیت یکی از شاخصه‌های کیفیت زندگی در شهرهاست و آسیب‌های اجتماعی از مهم‌ترین پیامدهای مختلف امنیت به شمار می‌روند (حسینی و همکاران، ۱۳۹۴: ۱۰). احساس امنیت در گروه‌های اجتماعی مختلف، حدت و گستره متفاوتی دارد. زنان، تا زمانی که در مدرسه، دانشگاه، محیط کار، مکان‌های عمومی، خیابان و غیره امنیت نداشته باشند مسلماً احساس آرامش نیز نخواهند کرد، پس نگرانی از تجاوز جنسی، آزار و اذیت در محیط کار، احساس خطر دررفت و آمد در سطح شهر و غیره همگی می‌توانند در احساس امنیت اجتماعی زنان مؤثر واقع شوند (احمدی و کلدی، ۱۳۹۲: ۳۰۶). به عقیده بسیاری از، کارشناسان وجود امنیت در یک جامعه به همان اندازه مهم است که احساس امنیت در آن جامعه و چه‌بسا احساس امنیت در جامعه مهم‌تر از وجود امنیت است؛ چراکه واکنش‌های فرد در جامعه بستگی به میزان دریافت و ادراک او از امنیت دارد. بر این اساس تا زمانی که از نظر فرد امنیت در جامعه وجود نداشته باشد پس احساس امنیت نیز نخواهد کرد (نوروزی و فولادی سپهر، ۱۳۸۸: ۱۳۰). از جمله آسیب‌پذیرترین اقشار هر جامعه در رابطه با موضوع امنیت، زنان هستند (احمدی و

اسمعیلی، ۱۳۸۹: ۱۶۹). وجود احساس امنیت در بین گروه اجتماعی زنان از بعد روانشناسی عبارت است از، احساس اعتماد، آرامش و رهایی از اضطراب و ترس درباره برآورده شدن نیازهای خود در حال توسعه و آینده هست. بر اساس این ضرورت مشخص می‌شود که امنیت برای شهروندان از جمله زنان یک احساس اهتمام بخش بوده و دوم اینکه این احساس مربوط به رفع نیازهای شخصی زنان در حال و آینده هست، به همین دلیل اینکه زنان بتوانند آینده خود را در جهت رفع نیازهای شخصی پیش‌بینی کنند امری ضروری برای احساس امنیت به شمار می‌رود (شربتیان، ۱۳۹۳: ۸۳). شهرها که حجم وسیعی از جمعیت شهری را در خود جای می‌دهند، اماکنی بالقوه و مستعد ایجاد رعب و آسیب‌پذیری هستند، چراکه شهرها نظام‌های پیچیده با اجزاء درونی بسیار مرتبط باهم دارند. عواملی که موجب تهدید، کاهش یا حذف امنیت در شهرها می‌شوند، بی‌شمارند و برخی فضاهای شهری ظرفیت بالایی در تهدید امنیت شهرها دارند (گلی و همکاران، ۱۳۹۴: ۹۸) در قرن حاضر محیط‌های نامطلوب شهری مشکلات بسیاری را برای امنیت شهروندان ایجاد کرده و در رشد آسیب‌های اجتماعی مؤثر بوده‌اند. با گسترش این آسیب‌ها، امنیت رنگ می‌بازد و جرائم بالا می‌رود و مردم در کنش‌های اجتماعی محتاطانه عمل کرده و با هر اتفاقی ترس و دلهره در آنان دوچندان می‌شود؛ در نتیجه احساس ناامنی می‌کنند؛ بنابراین امنیت اجتماعی چیزی نیست جز حالتی از آسودگی خاطر مردم از ترس، تهدید و اضطراب و مصون ماندن جان، مال، ناموس، هویت و اعتقادات از هرگونه تهدید و تعرض؛ عواملی که امنیت شهری را از بین می‌برند و موجب تهدید یا کاهش امنیت شهرهای بزرگ می‌شوند، بسیاریند و برخی فضاهای شهری به‌خصوص فضاهای عمومی چون پارک‌ها، به دلایلی فضاهای دنج و یکی از عوامل اصلی تهدیدکننده امنیت شهرها هستند؛ این فضاها معمولاً فضاهای مطمئنی برای فعالیت‌های غیرمجاز و ناهنجار محسوب می‌شوند (تازیکی، ۱۳۹۳: ۱۱۲). فضاهای شهری به‌عنوان بستر زندگی و فعالیت شهروندان باید بتوانند با توجه به شباهت‌ها و تفاوت‌های میان افراد و گروه‌های سنی و اجتماعی و جنسی؛ محیطی امن، سالم و پایدار و جذاب را برای همه افراد فراهم می‌کند و به نیاز تمامی قشرهای اجتماعی پاسخ مناسب بدهند و پاسخگوی حداقل نیازها باشد، از آنجایی که فضاهای شهری بیشترین ارتباط را با مردم و محیط زندگی دارند، می‌توانند نقش بسزایی در هویت بخشی و دادن احساس آرامش شهروندان داشته باشند (حیدری و آقایی، ۱۳۹۳: ۳۵). این مقاله به بررسی احساس امنیت اجتماعی با تأکید بر اعتماد اجتماعی و عملکرد پلیس در بین زنان شهر اهر پرداخته است. از آنجاکه احساس امنیت اجتماعی، احساس مبتنی بر ویژگی‌های فردی و اجتماعی به‌صورت توأمان هست و قطعاً موقعیت فرد به لحاظ ویژگی‌های زمینه‌ای در میزان احساس امنیت او اثر می‌گذارد (شارع پور و همکاران، ۱۳۹۱: ۹۳). پژوهش حاضر به مطالعه و سنجش امنیت در بین زنان اهر پرداخته است که از لحاظ تعداد جمعیت در رده چهارمین شهر استان آذربایجان شرقی قرار دارد و رشد جمعیت در آن در سال‌های اخیر

احساس امنیت کنند. بر این اساس زنان از اقشار آسیب‌پذیر جامعه در موضوع امنیت هستند و تأمین امنیت برای این قشر از اهمیت بالایی برخوردار است و می‌تواند زمینه‌ساز بروز و ظهور استعدادها و قابلیت‌های آنان در زمینه‌های مختلف اجتماعی و فرهنگی شود (شاطریان و همکاران، ۱۳۹۵: ۱۷۶-۱۷۷).

۲- ادبیات نظری و پیشینه موضوع

۲-۱- ادبیات نظری

امنیت

ریشه‌ی لاتین امنیت واژه Secures می‌باشد که به معنای نداشتن دلبهره و دغدغه است. انسان در زندگی خود پاسخگویی مجموعه‌ای از نیازها می‌باشد. این نیازها حالت کاملاً سلسله‌مراتبی دارند، یعنی پس از نیازهای فیزیولوژیک در قاعده هرم، نیاز به امنیت قرار دارد و پس از آن سایر نیازها. امنیت دارای ابعاد عینی و ذهنی-روانی است. به عبارت دیگر امنیت هم شامل اطمینان و آرامش فیزیکی و هم آرامش روحی و روانی است (شارع پور و همکاران، ۱۳۹۱: ۹۸ به نقل از بیات، ۱۳۸۷). امنیت شرایطی است که در چهارچوب آن فرد در مقابل خطرات، تهدیدات و زیان‌های ناشی از زندگی اجتماعی موردحمایت جمع (جامعه) قرار می‌گیرد. امنیت نیازی بنیادی و پایدار است که برآورده شدن سایر نیازهای جمعی نیز به وجود آن بستگی دارد (یاسوری و همکاران، ۱۳۹۴: ۷۰). در واقع امنیت یعنی رفع خطر و رفع خطر یعنی استفاده بهینه از فرصت. بنابراین باید چنین نتیجه گرفت که امنیت دارای دو عنصر اساسی تهدید و فرصت است و برقراری امنیت منوط به رهایی نسبی از تهدید و بهره‌گیری بهینه از فرصت‌هاست. امنیت از مهم‌ترین و قدیمی‌ترین موضوعات مربوط به زنان است. امنیت زنان، چنان دامنه گسترده‌ای از باورها و رفتارهای متفاوت را ایجاد می‌کند که اندیشمندان سیاست، حقوق، بهداشت و درمان، فرهنگ و هنر، دین و اقتصاد را بر سر دوراهی‌های انتخاب به تفکر واداشته و بیش از یک سده موضوع بحث‌های فراوان قرار گرفته است. امنیت مقوله‌ای است که امکان حضور بی‌دغدغه زنان را در عرصه کار و فعالیت آماده می‌کند (خدا رحم بزی و رضایی، ۱۳۹۱: ۲۳).

امنیت اجتماعی

امنیت اجتماعی نسبت نزدیکی با مفاهیم نظم اجتماعی، هویت اجتماعی، همبستگی اجتماعی و در نهایت اعتماد اجتماعی دارد. در این رابطه، جوامع زمانی از امنیت اجتماعی برخوردارند که هویت آن‌ها مورد تهدید واقع نشود. منظور از تهدید هویت جامعه، تهدیدی است که بقای جامعه را دچار مشکل می‌سازد به عبارت دیگر، زمانی امنیت اجتماعی تهدید می‌شود که بقای جامعه مورد تهدید جدی قرار گیرد. با این نگاه، منظور از امنیت اجتماعی، تداوم پایدار هویت، منافع و منزلت اجتماعی گروه‌های اجتماعی و راهکارهای حل کشمکش‌های اجتماعی، به عنوان سه مقوله اصلی در چهارچوب فرهنگ هر جامعه است (شاطریان و همکاران، ۱۳۹۵، ۱۷۷). امنیت اجتماعی از نظر

همواره مثبت بوده است، و رشد جمعیت آن اکثر در شهر اهر صورت گرفته است و بالطبع جمعیت زنان این شهر نیز افزایش یافته است، که این امر لزوم توجه به قشر زنان و فراهم نمودن امنیت و آسایش برای این گروه مؤثر در جامعه را ضروری می‌سازد. در این تحقیق احساس امنیت در شهر اهر از دیدگاه زنان حضور یافته در فضاهای مختلف شهر از جمله سطح خیابان‌ها، پارک‌ها و ... موردسنجش قرار گرفته است.

۱-۱- سوالات تحقیق

- میزان احساس امنیت زنان در شهر اهر تا چه حدی می‌باشد؟
- آیا بین عملکرد پلیس و احساس امنیت رابطه‌ای وجود دارد؟
- آیا بین میزان اعتماد اجتماعی و احساس امنیت رابطه‌ای وجود دارد؟
- مؤلفه‌های فردی (سن، سطح تحصیلات، وضعیت تأهل و نوع فعالیت) تا چه اندازه در میزان احساس امنیت زنان مؤثر بوده است؟

۲-۱- هدف تحقیق

شناخت و سنجش میزان احساس امنیت در بین زنان شهر اهر

۳-۱- اهمیت و ضرورت

احساس امنیت یکی از نیازهای اساسی تلقی می‌گردد. بنابراین اگر این نیاز در سطوح مختلف بنا به عللی پاسخ مثبت دریافت نکند، فرد را دچار تنش و اضطراب می‌کند و حضور کم‌رنگ وی در جامعه را به دنبال خواهد داشت. از این رو باید احساس امنیت اجتماعی به صورت علمی و دقیق در جامعه بررسی گردد. همچنین باید مهم‌ترین عوامل مؤثر بر شکل‌گیری احساس امنیت و یا عدم امنیت مطالعه شود (شارع پور و همکاران، ۱۳۹۱: ۹۳). امروزه ماهیت بیشتر فضاهای شهری جنسیتی شده و در عمل فضاهای شهری تحرک آزادانه‌ی زنان را محدود می‌کنند. به عقیده‌ی بسیاری از محققان، محدودیت‌ها و حصارهای فرهنگی ایجادشده برای زنان در فضای اجتماعی و عرصه‌های عمومی باعث شده است که آن‌ها نتوانند به خوبی از موقعیت خود بهره ببرند و مجبور باشند خود را همچون یک عنصر غیر لازم از صورت مسئله‌ی فضاهای شهری و عرصه‌های عمومی حذف کنند و نیازهای فضایی خود به‌عنوان یک شهروند راه منکر شوند (گلی و همکاران، ۱۳۹۴: ۱۰۱). زنان که نصف جمعیت جامعه را تشکیل می‌دهند و جزو ارکان اصلی و حیاتی اجتماع می‌باشند به همین دلیل احساس امنیت و تأمین امنیت زنان ضروری و لازمه تداوم جامعه می‌باشد. عدم امنیت زنان در فضاهای شهری مشارکت کامل آنان را در اجتماع محدود می‌کند و علاوه بر آسیب‌های روانی فرد بر خانواده‌ها و در نهایت کل جامعه تأثیرگذار خواهد بود (الیاس زاده مقدم و ضابطیان، ۱۳۸۹: ۴۵). زنان به‌عنوان نیمی از جمعیت انسانی، به واسطه خصوصیات بیولوژیک، مسئولیت‌ها و نگاه متفاوت در مقایسه با مردان، ارتباط متمایزی با فضا برقرار می‌کنند؛ بنابراین نیازمند تسهیلات خاصی از فضا هستند تا بتوانند در فضاهای شهری و عمومی

مکان‌های شهری محل وقوع اتفاقات شهری است. رشد سریع و ناگهانی شهرها، تفاوت‌های غیرمنصفانه بین کشورها، سودجویی، بی‌عدالتی، مرگ آرامش و نشاط، مرگ هوای سالم و مرگ عرصه عمومی، عدم حس امنیت برای زنان را پدید آورده است (قرایی و همکاران، ۱۳۸۹: ۲۳ به نقل از عساریان، ۱۳۸۵). جزء لاینفک و جدایی‌ناپذیر شهر فضای آن است. فضای شهری صحنه‌ای است که کنش‌ها و فعالیت‌های عمومی زندگی شهری در آن‌ها به وقوع می‌پیوندد. خیابان‌ها، پارک‌ها و میدان‌ها، ساختمان‌ها و ... فضای کنش‌های انسانی در شهر را شکل می‌دهند. شهر و فضاهای مختلف و چندگونه آن ظرفی برای فعالیت‌ها و رفتارهای ساکنین آن هستند. فضا یک مفهوم کلیدی برای درک این موضوع است که افراد از طریق آن جهان اجتماعی‌شان را می‌فهمند. (دیانت، ۱۳۹۱: ۲-۳).

عملکرد پلیس

برقراری امنیت اجتماعی یکی از وظایف نیروی پلیس در هر نظام اجتماعی است. معمولاً عملکرد موفق پلیس به عنوان ابزار کنترل بیرونی می‌تواند در ایجاد امنیت اجتماعی مؤثر باشد. این متغیر به این مسئله می‌پردازد که نیروی انتظامی تا چه حد از عهده وظایف خود در ارتباط با امنیت زنان برآمده است. عملکرد پلیس در دسترس بودن، حضور مستمر در محیط‌های عمومی و رضایت از عملکرد است (احمدی و اسمعیلی، ۱۳۸۹: ۱۸۱).

۲-۲- پیشینه تحقیق

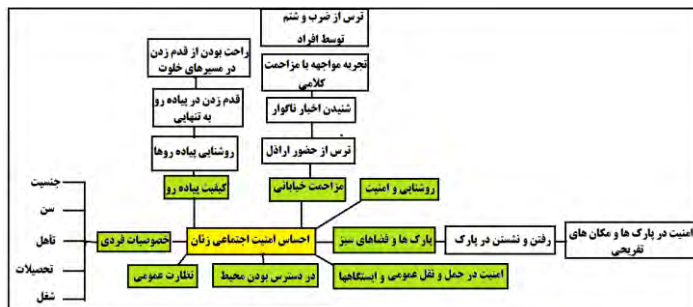
نخستین مباحث فلسفی و سیاسی در عرصه امنیت را می‌توان در مباحث فلاسفه یونان باستان همچون افلاطون و ارسطو جستجو کرد (موسوی و همکاران، ۱۳۸۷: ۸۳). امنیت اجتماعی و احساس امنیت نخستین بار و به صورت منسجم توسط باری بوزان مطرح شد. به عقیده بوزان، امنیت بشری به پنج دسته امنیتی نظامی، امنیتی سیاسی، امنیتی اقتصادی، امنیتی اجتماعی و امنیتی زیست‌محیطی تقسیم می‌شود (نیازی و فرشاد فر، ۱۳۹۴: ۶۵). در این بخش به پیشینه تحقیقات صورت گرفته در مورد موضوع مورد بحث پرداخته شده است. (جدول ۱).

بوزان به حفظ ویژگی‌هایی اشاره دارد که بر اساس آن، افراد خود را به‌عنوان عضو یک گروه اجتماعی قلمداد می‌کنند، یا به عبارتی، با جنبه‌هایی از زندگی فرد ارتباط پیدا می‌کند که هویت گروهی او را شکل می‌دهد (جهانگیری و مساوات، ۱۳۹۲: ۴۷).

احساس امنیت

اگرچه امنیت مسئله مهمی است، اما بسیاری از جامعه‌شناسان احساس امنیت را مهم‌تر و ضروری‌تر از وجود امنیت توصیف می‌کنند و معتقدند عوامل بسیاری در فقدان یا کمبود این احساس در جوامع مختلف دخیل‌اند. همچنین بسیاری از دانشمندان معتقدند که امنیت یک پدیده احساسی و ادراکی است و بیشتر به احساس روانی شهروندان از عوامل تهدیدکننده جرم برمی‌گردد و ممکن است میزان احساس ناامنی فرد با واقعیت خارجی میزان تهدیدکننده مطابقت نداشته باشد یا برعکس، متناسب به میزان و اثر عوامل تهدیدکننده، میزان احساس ناامنی فرد نیز در نوسان باشد. بنابراین نمی‌توان بیان کرد در جامعه‌ای که امنیت وجود دارد، حتماً احساس امنیت نیز وجود دارد، چراکه احساس امنیت از موارد دیگری همانند ذهنیت مردم از جامعه مورد مطالعه نشئت می‌گیرد. مثلاً ممکن است در جامعه‌ای امنیت از لحاظ انتظامی و پلیسی وجود داشته باشد، اما افراد احساس امنیت نکنند (نوروزی و فولادی سپهر، ۱۳۸۸: ۱۴۵). احساس امنیت به قلمروهایی از حریم افراد و گروه‌های اجتماعی جامعه مربوط می‌شود که در تعامل با یکدیگر، ارتباط با جامعه و سازمان‌های اجتماعی و نهادهای حکومتی معطوف می‌گردد که به‌طور مستمر و در طول زندگی روزمره اعضای جامعه با این پدیده در حوزه‌ها و قلمروهای مختلف روبرو می‌شوند و زندگی آن‌ها مستلزم ارتباط در این عرصه‌ها می‌باشد. با توجه به این امر مولر معتقد است که «امنیت در مفهوم عینی آن اندازه‌گیری فقدان تهدید علیه ارزش‌ها و در مفهوم ذهنی به فقدان احساس ترس از اینکه چنین ارزش‌هایی مورد حمله قرار خواهد گرفت اشاره دارد. امنیت توانایی جامعه در دفاع از خصوصیات و ویژگی‌های اساسی خود در برابر تغییرات و تهدیدات واقعی و احتمالی است» (شربتیان، ۱۳۹۳: ۸۳ به نقل از Moller, 2000, 1).

فضای شهری و امنیت زنان

شکل ۱: نمودار مدل تحلیلی ارزیابی سنجش احساس امنیت اجتماعی زنان در شهر اهر

جدول ۱: پیشینه تحقیق

عنوان	نویسندگان (سال پژوهش)	اهداف یا سوالات اصلی	روش استفاده شده	مهمترین یافته ها
مقاله با عنوان بررسی ساختارهای شهری مطلوب زنان با تأکید بر امنیت در شهر زابل	خدارحم بزی و رضایی (۱۳۸۵)	هدف این تحقیق بررسی و تحلیل وضعیت شهر زابل از لحاظ ساختارهای فیزیکی و کالبدی و مناسب سازی فضاهای شهری با توجه به نیازهای امنیتی زنان است.	روش پژوهش پیمایشی میدانی و تکمیل پرسشنامه و مدل ارزیابی مشارکت شهری یا همان PUA بوده است.	نتایج بدست آمده از پرسشنامه و مدل PUA حاکی از سطح پایین امنیت شهر زابل برای زنان می باشد به طوری که نبود پارک و فضای سبز ویژه بانوان مهم ترین اولویت در ارتباط با کاهش امنیت بوده است.
مقاله امنیت زنان در فضاهای عمومی شهری و بررسی عوامل فیزیکی مؤثر بر آن (اثر گلی تبریز)	لیلا رحیمی و صبوری (۱۳۹۷)	هدف پژوهش ارزیابی طراحی پارک اثر گلی تبریز متناسب با نگرش امنیتی است.	این تحقیق به روش کیفی با استفاده از تکنیک مصاحبه و نقشه شناختی و به طور قیاسی در چهار مکان مختلف پارک اثر گلی انجام شده است.	نتایج تحقیق نشان می دهد؛ احساس امنیت زنان در نقاط مختلف پارک متفاوت است و بیشترین عوامل مؤثر بر احساس امنیت زنان ناشی از سه معیار کالبدی، فعالیتی و آسایش بصری و محیطی است.
مقاله احساس امنیت زنان و برخی عوامل اجتماعی مؤثر بر آن (مطالعه موردی: زنان شهر اصفهان)	منصور حقیقتیان (۱۳۹۳)	تحقیق به دنبال بررسی احساس امنیت زنان شهر اصفهان بوده و بدین منظور از نظریه های بوزان، کلمن و گیدنز استفاده شده است.	روش تحقیق پیمایشی و ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه محقق ساخته است.	یافته های تحقیق نشان می دهد؛ میانگین نمره احساس امنیت پاسخگویان ۱۶ (میانگین نظری ۱۴) بوده و نتایج رگرسیون نشان داد که متغیرهای مستقل توانستند نزدیک به ۴۱ درصد واریانس متغیر وابسته را تبیین کنند.
مقاله سنجش احساس امنیت زنان مبتنی بر عوامل چند بعدی و میان رشته ای در شهر مشهد	یعقوب احمدی و اسمعیلی (۱۳۸۹)	هدف اصلی پژوهش واکاوی احساس امنیت زنان و مؤلفه های مؤثر بر آن است.	شرایط پژوهش یک بررسی پیمایشی از نظر وسعت پهنانگر و از نظر زمانی مقطعی است. جامعه آماری زنان بالای ۱۵ سال مناطق ۱۲ گانه شهر مشهد بوده است.	نتایج نشان می دهد میانگین احساس امنیت اجتماعی زنان شهر مشهد در یک طیف ۵ وجهی ۲/۴۰ بوده است که از نمره متوسط پایین تر بوده است.
مقاله ارزیابی و سنجش مؤلفه های سرمایه اجتماعی و تأثیر آن در امنیت زنان (منطقه ۳ شهر ساری)	صدیقه لطفی و دیگران (۱۳۹۲)	هدف اصلی این تحقیق بررسی تأثیر مؤلفه های سرمایه اجتماعی بر امنیت زنان در سطح محله ای بوده است.	روش تحقیق توصیفی- تحلیلی بوده و انجام مطالعه پیمایشی جهت تکمیل پرسشنامه بوده و از آزمون آماری T و ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است.	نتایج تحقیق گویای آن است؛ که از بین ۵ مؤلفه سرمایه اجتماعی تنها مؤلفه مشارکت اجتماعی در وضعیت مناسب و چهار مؤلفه دیگر در وضعیت متوسط رو به بالا قرار دارند. و نتایج ضریب همبستگی پیرسون از وجود همبستگی معنی دار میان سرمایه اجتماعی و احساس امنیت بانوان حکایت دارد.

۳- روش تحقیق

جدول ۲: توزیع پاسخگویان بر اساس متغیرهای جمعیت‌شناختی

درصد	فراوانی	متغیر	
۵۹/۱	۲۲۵	۱۵-۳۰	سن
۲۸/۶	۱۰۹	۳۱-۴۵	
۱۲/۳	۴۷	۴۵ به بالاتر	
۱۰	۳۸	زیر دیپلم	تحصیلات
۱۸/۴	۷۰	دیپلم	
۱۶	۶۱	فوق دیپلم	
۴۷	۱۷۹	لیسانس	
۸/۷	۳۳	فوق لیسانس و بالاتر	شغل
۷/۹	۳۰	آزاد	
۳۸/۳	۱۴۶	دولتی	
۱۷/۳	۶۶	خانه‌دار	
۲۳/۹	۹۱	دانشجو	
۱۲/۶	۴۸	سایر	وضعیت تأهل
۳۴/۴	۱۳۱	مجرد	
۶۵/۶	۲۵۷	متأهل	

منبع: محاسبات نگارندگان

۴-۱-۱- میزان احساس امنیت و ناامنی

در جدول شماره ۳ توزیع فراوانی و درصدی پاسخگویان به گویه‌های احساس امنیت نشان داده شده است.

نوع تحقیق کاربردی و روش آن توصیفی-تحلیلی است جمع آوری داده‌ها از طریق بررسی متون مربوطه، منابع، کتب، مقالات، و پرسشنامه بوده و جامعه آماری زنان بالای ۱۵ سال شهر اهر بوده که نمونه آماری از طریق فرمول کوکران ۳۸۱ نفر بدست آمد. داده‌های پرسشنامه در نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. و از آزمون‌های آماری ضریب همبستگی پیرسون، آزمون T دو نمونه مستقل، واریانس یکطرفه و رگرسیون چند متغیره استفاده شده است. برای ارزیابی ضریب پایایی پرسشنامه نیز از آزمون کرونباخ در نرم افزار SPSS استفاده شده و ضریب فوق برابر ۰/۷۳۲ می باشد که نشان دهنده پایایی مناسب پرسشنامه طراحی شده تحقیق می باشد.

۴- محدوده مورد مطالعه

اهر یکی از شهرهای شمالی استان آذربایجان شرقی و مرکز شهرستان اهر است و از شمال به شهرستان کلیبر، از غرب به شهرستان ورزقان، از جنوب به شهرستان هریس و از شرق به شهرستان مشکین شهر در استان اردبیل محدود است. شهر اهر در مرکز منطقه‌ی سرسبز و خوش آب‌وهوای ارسباران در فضایی به وسعت ۱۵ کیلومترمربع گسترده شده است و به همین دلیل، از آب و هوایی خوش بهره‌مند گشته است. اهر با ۱۳۶۰ متر ارتفاع از سطح دریا در ۴۷ درجه و ۴ دقیقه‌ی طول شرقی و ۳۸ درجه و ۲۸ دقیقه‌ی عرض شمالی قرار گرفته است. این شهر در منطقه‌ای کوهستانی واقع شده و با کوه‌های شیور در شمال شرق، بزکش در جنوب و قاقشقاداغ در جنوب شرق قرار گرفته است. از لحاظ تغییرات آب و هوایی، بیشینه‌ی دمای اهر در فصل تابستان ۳۴ درجه سانتی گراد بالای صفر و کمینه‌ی دمای آن در فصل زمستان ۲۷ درجه‌ی سانتی گراد بالای صفر است. بر اساس آمار سال ۱۳۹۵ جمعیت شهرستان اهر ۱۵۴،۵۳۰ نفر اعلام شده است که از این تعداد ۱۰۵،۲۹ نفر ساکن شهر اهر می‌باشند. بر اساس همین آمار ۵۲،۷۸۱ نفر آن را مردان و ۵۲،۵۱۸ نفر آن را زنان تشکیل می‌دهند.

۴- یافته‌ها و بحث

۴-۱- آمار توصیفی

از کل زنان پاسخگو ۵۹/۱ درصد از پاسخگویان، سنی مابین ۱۵ تا ۳۰ سال و ۲۶/۶ درصد سنی مابین ۳۱ تا ۴۵ و ۱۲/۳ درصد از پاسخگویان ۴۶ و بیشتر داشتند. ۱۰ درصد از پاسخگویان، مدرک تحصیلی زیر دیپلم، ۱۸/۴ درصد دیپلم، ۱۶ درصد فوق دیپلم، ۴۷ درصد لیسانس و ۸/۷ درصد مدرک فوق لیسانس و بالاتر را داشتند. ۶۵/۶ درصد از پاسخگویان، متأهل و ۳۴/۴ درصد مجرد می‌باشد. نتایج تحقیق نشان داد که شغل ۷/۹ درصد از پاسخگویان آزاد، ۳۸/۳ درصد در مشاغل دولتی، ۱۷/۳ درصد خانه‌دار، ۲۳/۹ درصد دانشجو، ۱۲/۶ درصد در سایر مشاغل، مشغول بکار می‌باشند.

جدول ۳: توزیع فراوانی و درصدی پاسخ گویان به گویه های احساس امنیت

احساس امنیت		کاملاً مخالفم	مخالفم	تا حدودی	موافقم	کاملاً موافقم	میانگین
رفتن به بیرون از خانه به تنهایی	فراوانی	۲۵	۴۷	۱۳۴	۱۱۱	۶۴	۳/۳۷
	درصد	۶/۶	۱۲/۳	۳۵/۲	۲۹/۱	۱۶/۸	
قدم زدن در پیاده‌روها و خیابان‌ها به تنهایی	فراوانی	۳۴	۵۱	۱۱۹	۱۱۷	۶۰	۳/۳۱
	درصد	۸/۹	۱۳/۴	۳۱/۲	۳۰/۷	۱۵/۷	
راحت بودن از قدم زدن در مسیرهای خلوت	فراوانی	۶۴	۱۳۷	۸۶	۴۹	۴۵	۲/۶۷
	درصد	۱۶/۸	۳۶/۰	۲۲/۷	۱۲/۹	۱۱/۸	
ترس از رفتن به بیرون در شب به تنهایی	فراوانی	۳۰	۳۷	۷۶	۱۰۹	۱۲۹	۳/۷۱
	درصد	۷/۹	۹/۷	۱۹/۹	۲۸/۶	۳۳/۹	
کمک روشنایی معابر به احساس امن بودن فضاها	فراوانی	۱۶	۳۸	۱۰۶	۱۰۵	۱۱۶	۳/۷۰
	درصد	۴/۲	۱۰/۰	۲۷/۸	۲۷/۶	۳۰/۴	
احساس امنیت تردد با حمل‌ونقل عمومی و منتظر ماندن در ایستگاه‌ها	فراوانی	۲۰	۴۵	۱۳۹	۱۲۹	۴۸	۳/۳۷
	درصد	۵/۲	۱۱/۸	۳۶/۵	۳۳/۹	۱۲/۶	
ماندن در خانه به تنهایی در طی روز و شب	فراوانی	۶۵	۸۸	۹۷	۸۱	۵۰	۲/۹۰
	درصد	۱۷/۱	۲۳/۱	۲۵/۵	۲۱/۳	۱۳/۱	
شرارت اراذل و اوباش و معتادان بر سر راه	فراوانی	۱۰۲	۴۹	۶۳	۱۰۸	۵۹	۳/۳۸
	درصد	۲۶/۸	۱۲/۹	۱۶/۵	۲۸/۳	۱۵/۵	
رفتن و نشستن در پارک‌های خلوت یا حاشیه‌ای به تنهایی	فراوانی	۹۲	۱۰۶	۱۰۶	۴۴	۳۳	۲/۵۳
	درصد	۲۴/۱	۲۷/۸	۲۷/۸	۱۱/۵	۸/۷	
حضور در فضاهای عمومی (مراکز خرید و ...) به تنهایی	فراوانی	۶۷	۹۹	۹۵	۸۳	۳۷	۲/۸۰
	درصد	۱۷/۶	۲۶/۰	۲۴/۹	۲۱/۸	۹/۷	
عدم استفاده از برخی فضاها به خاطر عدم امنیت	فراوانی	۳۳	۶۳	۱۱۸	۱۰۱	۶۶	۳/۲۷
	درصد	۸/۷	۱۶/۵	۳۱/۰	۲۶/۵	۱۷/۳	
ترک برخی فضاها به خاطر عدم امنیت آن‌ها قبل از تاریک شدن هوا	فراوانی	۴۶	۴۷	۸۱	۱۱۴	۹۳	۳/۴۲
	درصد	۱۲/۱	۱۲/۳	۲۱/۳	۲۹/۹	۲۴/۴	
ایجاد مزاحمت توسط افراد در بیرون از خانه	فراوانی	۶۸	۷۵	۱۰۵	۷۹	۵۴	۳/۶۱
	درصد	۱۷/۸	۱۹/۷	۲۷/۶	۲۰/۷	۱۴/۲	
تجربه مواجهه با مزاحمت‌های کلامی و فیزیکی	فراوانی	۵۹	۵۵	۱۳۵	۸۱	۵۱	۳/۰۷
	درصد	۱۵/۵	۱۴/۴	۳۵/۴	۲۱/۳	۱۳/۴	
ترس از حضور اراذل و مزاحمت آن‌ها در شب مانع تردد در فضاهای شهری	فراوانی	۵۱	۴۰	۹۱	۹۵	۱۰۴	۳/۴۷
	درصد	۱۳/۴	۱۰/۵	۲۳/۹	۲۴/۹	۲۷/۳	
شنیدن اخبار ناگوار در مورد مزاحمت و تعرض به زنان و دختران	فراوانی	۳۶	۴۶	۷۸	۹۲	۱۲۹	۳/۶۱
	درصد	۹/۴	۱۲/۱	۲۰/۵	۲۴/۱	۳۳/۹	
ترس از ضرب و شتم توسط افراد یا مرد خانواده	فراوانی	۶۷	۶۷	۹۵	۷۸	۷۴	۳/۰۷
	درصد	۱۷/۶	۱۷/۶	۲۴/۹	۲۰/۵	۱۹/۴	
کارکردن در محله‌های مشکوک و خلوت	فراوانی	۳۶	۴۰	۱۰۸	۱۰۲	۹۵	۳/۴۷
	درصد	۹/۴	۱۰/۵	۲۸/۳	۲۶/۸	۲۴/۹	
اذیت شدن به خاطر متلک و مزاحمت‌های کلامی	فراوانی	۲۴	۵۵	۹۲	۱۱۲	۹۸	۳/۵۴
	درصد	۶/۳	۱۴/۴	۲۴/۱	۲۴/۴	۲۵/۷	
عدم امنیت پارک‌ها و مکان‌های تفریحی در ساعات خلوت	فراوانی	۳۵	۲۳	۱۲۰	۱۱۳	۹۰	۳/۵۲
	درصد	۹/۲	۶/۰	۳۱/۵	۲۹/۷	۲۳/۶	

آماري معنادار می‌باشد. از آنجایی‌که سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد؛ بنابراین احساس امنیت بین گروه‌های مذکور، متفاوت می‌باشد، بیشترین احساس امنیت مربوط به زنان دارای سطح تحصیلات لیسانس و کمترین آن مربوط به سطح تحصیلات زیر دیپلم می‌باشد.

جدول ۶: آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه برای مقایسه احساس امنیت در

سطوح تحصیلاتی مختلف

تحصیلات	تعداد	میانگین	انحراف معیار	F	Sig
زیر دیپلم	۳۸	۶۱/۱۳	۶/۳۳۹	۴/۰۲۰	/۰۰۳
دیپلم	۷۰	۶۴/۶۴	۹/۷۶۸		
فوق دیپلم	۶۱	۶۳/۵۴	۱۱/۱۶۷		
لیسانس	۱۷۹	۶۵/۴۹	۶/۹۱۶		
فوق لیسانس و بالاتر	۳۳	۶۵/۱۸	۷/۴۱۳		

منبع: محاسبات نگارندگان

مقایسه میزان احساس امنیت با وضعیت تأهل زنان

آزمون یادشده نشان می‌دهد که سطح معناداری برابر با ۰/۸۵۲ و بیشتر از ۰/۰۵ می‌باشد و با توجه به سطح معناداری آزمون در دو گروه مجرد و متأهل از لحاظ میزان احساس امنیت معنادار نمی‌باشد بدین‌صورت که هر دو گروه تقریباً به یک اندازه احساس ناامنی می‌کنند.

جدول ۷: آزمون T مستقل برای مقایسه احساس امنیت زنان

مجرد و متأهل

	میانگین	انحراف استاندارد	درجه آزادی	T	Sig
مجرد	۶۵/۳۸	۸/۵۲۰	۳۸۰	/۶۰	/۸۵
متأهل	۶۴/۸۴	۸/۳۸۶			

منبع: محاسبات نگارندگان

مقایسه میزان احساس امنیت با نوع فعالیت زنان

یافته‌ها نشان می‌دهد که وضعیت احساس امنیت در بین زنان بر اساس نوع فعالیت آن‌ها، به لحاظ آماری معنادار می‌باشد. از آنجایی‌که سطح معناداری $Sig \leq 0/05$ می‌باشد؛ بنابراین احساس امنیت بین زنان بر اساس نوع فعالیت آن‌ها، متفاوت می‌باشد.

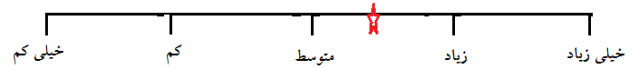
جدول ۸: آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه برای

مقایسه احساس امنیت زنان در مشاغل مختلف

شغل	تعداد	میانگین	انحراف معیار	F	Sig
آزاد	۳۰	۶۵/۲۳	۴/۹۳	۲/۳۹	/۰۵۰
دولتی	۱۴۶	۶۵/۵۳	۹/۴۸		
خانه دار	۶۶	۶۴/۲۲	۷/۳۰		
دانشجو	۹۱	۶۶/۳۲	۷/۳۸		
سایر	۴۸	۶۲/۰۲	۹/۴۱		

منبع: محاسبات نگارندگان

با توجه به میانگین به‌دست‌آمده برای متغیر وابسته تحقیق ۳/۲۹ بوده است که بیانگر این است که احساس امنیت زنان در شهر اهر متوسط به بالا است، بر این اساس احساس امنیت پاسخگویان ۲۶/۸۲ درصد متوسط می‌باشد. این نتایج نشانگر بالا بودن احساس امنیت زنان اهر می‌باشد که به‌صورت شکل شماره ۲ نیز می‌توان مشاهده کرد.

شکل ۲: نمودار متوسط احساس امنیت زنان در شهر اهر

جدول ۴: توزیع فراوانی و درصدی احساس امنیت زنان

گروه‌ها	فراوانی	درصد
کاملاً مخالفم	۴۶	۱۲/۱۷
مخالفم	۶۰	۱۵/۸۵
تا حدودی موافقم	۱۰۳	۲۶/۸۲
کاملاً موافقم	۹۵	۲۴/۹۷
جمع	۳۸۱	۱۰۰

منبع: محاسبات نگارندگان

۲-۴- آمار استنباطی

-مقایسه میزان احساس امنیت در گروه‌های مختلف سنی زنان

یافته‌ها نشان می‌دهد که وضعیت احساس امنیت در بین گروه‌های مختلف سنی، به لحاظ آماری معنادار می‌باشد. از آنجایی‌که سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد؛ بنابراین فرض تحقیق مبنی بر اینکه احساس امنیت بین سنین مختلف، متفاوت می‌باشد، تأیید می‌شود. بیشترین احساس امنیت مربوط به گروه سنی ۳۰-۱۵ سال است.

جدول ۵: آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه برای مقایسه احساس

امنیت زنان در گروه‌های سنی مختلف

گروه سنی	تعداد	میانگین	انحراف معیار	F	sig
۱۵-۳۰	۲۲	۶۶/۶۱۷	۷/۳۵۲	۱۱/۴۱	/۰۰۰
۳۱-۴۵	۱۰	۶۳/۳۹۴	۹/۹۲۲		
۴۵ به بالاتر	۴۷	۶۱/۲۳۴	۷/۶۶۲		

منبع: محاسبات نگارندگان

مقایسه میزان احساس امنیت با گروه‌های مختلف تحصیلی

زنان

یافته‌ها نشان می‌دهد که سطح معناداری برابر با ۰/۰۰۳ هست و وضعیت احساس امنیت در بین سطوح مختلف تحصیلی، به لحاظ

جدول ۱۰: نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون عملکرد پلیس با

احساس امنیت

متغیرها	همبستگی r	سطح معناداری sig	N
میزان عملکرد پلیس و احساس امنیت	۰/۳۰۷	۰/۰۰۰	۳۸۱

منبع: محاسبات نگارندگان

نتایج ضریب همبستگی پیرسون نشان می‌دهد که چون مقدار $r = 0/307$ در سطح معناداری با $(0/05)$ معنادار است و این رابطه به صورت مثبت و مستقیم می‌باشد. بنابراین نشان می‌دهد هر چه اعتماد اجتماعی بیشتر شود احساس امنیت نیز افزایش می‌یابد.

مدل رگرسیون چند متغیری

برای بررسی تغییرات متغیر وابسته (احساس امنیت زنان) و نیز پیش بینی میزان این متغیر به انجام تحلیل رگرسیون می‌پردازیم لازم به ذکر است که در این زمینه از روش Enter استفاده شده است. در این روش همه متغیرها وارد معادله می‌شوند تا تأثیر کلیه متغیرهای مهم و غیر مهم را بر متغیر وابسته نشان دهند. که به ترتیب در جدول ۱۱، متغیرهای سن، سطح تحصیلات، وضعیت تأهل، شغل، عملکرد پلیس، اعتماد اجتماعی وارد مدل شدند. بیشترین تأثیر را متغیرهای عملکرد پلیس و اعتماد اجتماعی داشته‌اند.

جدول ۱۱: مدل رگرسیون چند متغیره

متغیر پیش‌بینی کننده	B	Beta	Std.Error	Sig	R Square
سن	-۱/۸	-۰/۱۵	۰/۶۰	۰/۰۰۲	/۱۷
تحصیلات	۰/۷	۰/۱۰	۰/۳۷	۰/۰۳۶	
تاهل	۰/۰	۰/۰۰	۰/۸۷	۰/۹۶۹	
فعالیت	-۰/۱	۰/۰۲	۰/۳۵	۰/۶۰۱	
پلیس	۰/۸	۰/۲۶	۰/۱۶	۰/۰۰۰	
اعتماد اجتماعی	۰/۴	۰/۱۵	۰/۱۴	۰/۰۰۲	

منبع: محاسبات نگارندگان

پوشش کامل و بیشتر چادری هستند که به عینه مشاهده می‌شود که در این شهر این مورد موجب احساس امنیت بیشتر می‌شود. از سوی دیگر عملکرد پلیس نیز در این شهر بهتر می‌باشد با اینکه در اکثر پاسخ‌هایی که برای گویندگان «امکان دسترسی به پلیس در همه جا و در هر شرایط» به دسترسی کم اشاره نمودند ولی از عملکرد پلیس و برخورد آن با تخلفات بیشترین رضایت را داشتند در نتیجه در این شهر نقش پلیس در تأمین امنیت مهم می‌باشد. در شهر اهر پارک‌ها و مکان‌هایی تفریحی در جاهای خلوت و حاشیه‌ای قرار ندارند و این فضاها بیشتر در داخل و بافت درونی شهر جا گرفتند دسترسی به

بررسی رابطه بین اعتماد اجتماعی و احساس امنیت زنان در

شهر اهر

برای بررسی معناداری میان دو متغیر از آزمون ضریب همبستگی پیرسون استفاده می‌شود. یافته‌ها به شرح جدول ۹ می‌باشد.

جدول ۹: نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون اعتماد اجتماعی

با احساس امنیت

متغیرها	همبستگی r	سطح معناداری sig	N
میزان اعتماد اجتماعی و احساس امنیت	۰/۲۲۰	۰/۰۰۰	۳۸۱

منبع: محاسبات نگارندگان

نتایج ضریب همبستگی پیرسون نشان می‌دهد که چون مقدار $r = 0/220$ در سطح معناداری با $(0/05)$ معنادار است و این رابطه به صورت مثبت و مستقیم می‌باشد. بنابراین نشان می‌دهد هر چه اعتماد اجتماعی بیشتر شود احساس امنیت نیز افزایش می‌یابد.

بررسی رابطه بین میزان احساس امنیت با عملکرد پلیس

برای سنجش رابطه میان دو متغیر از آزمون پیرسون استفاده می‌شود. یافته‌ها به شرح جدول ۱۰ می‌باشد:

متغیرهای وضعیت تأهل و نوع فعالیت به خاطر اینکه سطح معناداری‌شان که به ترتیب برابر $0/969$ و $0/601$ می‌باشد و بیشتر از $0/05$ بوده از مدل خارج شده‌اند.

۵- تحلیل از وضعیت امنیت موجود شهر

در شهر اهر بیشترین میزان احساس امنیت در فضاهای شهری به خاطر پررفت‌وآمد بودن اماکن عمومی مثل خیابان‌ها و مراکز خرید و... می‌باشد بیشتر مراکز خرید و بازار و یا مکان‌های عمومی مثل کلینیک‌ها در خیابان‌های اصلی و پرزدحام قرار دارند. همچنین در این شهری پایبندی مذهبی بیشتر است و اکثر زنان این شهر دارای

بیشتر احساس امنیت می‌کنند. همچنین در بین گروه متأهل و مجرد در احساس امنیت تفاوتی مشاهده نمی‌شود و هر دو گروه احساس امنیت یکسانی می‌کنند.

در آزمون رگرسیون نیز کلیه متغیرها وارد شدند تا تأثیر هر کدام روی متغیر وابسته مشخص شود که بیشترین تأثیر را عملکرد پلیس و اعتماد اجتماعی داشته‌اند.

پیشنهادها

بر اساس نتایج تحقیق، بین ایجاد امنیت توسط پلیس و عملکرد پلیس در تأمین امنیت رابطه معناداری وجود دارد. در واقع بخش عمده‌ای از امنیت اجتماعی در تعامل با ارگان‌ها و سازمان‌های مختلف از جمله پلیس شکل می‌گیرد. زنان شرکت‌کننده در تحقیق اذعان داشتند که هرچقدر گشت پلیس افزایش یابد و دسترسی به نیروی انتظامی بیشتر باشد احساس امنیت بیشتری می‌کنند. بنابراین هرچقدر گشت پلیس افزایش یابد یا نیروی انتظامی به مقابله با مجرمان ایجاد ناامنی و... بپردازد احساس ناامنی نیز در شهر اهر برای زنان کاهش می‌یابد.

نتایج نشان داد که بین اعتماد اجتماعی و احساس امنیت نیز رابطه معنادار هست. بیشتر در اعتماد اجتماعی به اعتماد به رانندگان تاکسی احساس امنیت کمتری می‌کردند یا از بردن وسایل قیمتی در جاهای عمومی نگران بوده‌اند و... بنابراین برای افزایش اعتماد اجتماعی در بین زنان لازم است از سوی سازمان‌های مربوطه تدابیر لازم اتخاذ شود. برای اجرای این کار نیازمند مشارکت تمامی افراد جامعه و واحدهای اجتماعی می‌باشد.

در شهر اهر بیشتر زنان تأکید داشتند که دررفت و آمد در فضاهای عمومی زیاد با شرارت اراذل و اوباش مواجه نبوده‌اند همچنین زیاد حضور علنی معتادان بر سر راه برایشان اتفاق نیفتاده است و یا... به نظر پاسخگویان بیشترین احساس ناامنی در این شهر به خاطر مزاحمت‌های کلامی و مزاحمت‌های خیابانی هست که لازم هست تا حد امکان با افزایش نیروی انتظامی در مکان‌های عمومی این نگرانی‌ها هم کاهش یابد. همچنین برای افزایش امنیت در سطح شهر و در پارک‌ها و مکان‌های تفریحی به بهره‌برداری مناسب از این فضاها توجه شود تا زنان در این مکان‌ها بتوانند بدون هراس و نگرانی حضور یابند. همچنین جهت امنیت هر چه بیشتر در شهر اهر می‌توان اقدامات زیر را انجام داد:

- ارتقاء سطح فرهنگ مردم و آموزش‌های دینی و اخلاقی - تجهیز فضاهای عمومی به وسایل حمل و نقل عمومی و توزیع مناسب آن در فضاهای مختلف شهر - فراهم کردن سهولت نظارت شهروندان و

آن‌ها به راحتی امکان‌پذیر هست. مکان‌ها و فضاهای از نور و روشنایی بهتری در نیز شب برخوردارند هرچند که بیشتر زنان و دختران جامعه آماری از این‌که به‌تنهایی در این مکان‌ها حضور یابند تا حدودی نگران بودند ولی بافت و کالبد شهر طوری نیست که خود باعث دلهره و ترس زنان شود عدم حضور آن‌ها به‌تنهایی به خاطر مزاحمت‌ها توسط افراد می‌باشد. با استناد به مفهوم احساس امنیت که بعد ذهنی و درونی امنیت را شامل می‌شود به نظر می‌رسد در هر مکانی اگر امنیت وجود داشته باشد به خاطر آنچه در ذهن افراد از احساس امنیت وجود دارد مانع حضور در بعضی فضاها می‌شود.

۶- نتیجه‌گیری

این مقاله به بررسی احساس امنیت اجتماعی زنان بالای ۱۵ سال شهر اهر پرداخته است. در بخش نظری با استفاده از تئوری‌های موردنیاز در هر زمینه به بررسی ابعاد و عوامل مؤثر بر موضوع پرداخته شد و تعاریف مختلفی درباره هر یک از متغیرهای مستقل و همچنین متغیر وابسته بیان گردید. در نهایت احساس امنیت به معنای فقدان هراس از اینکه ارزش‌های انسانی موردحمله قرار گیرند و به نبود هراس و بیم نسبت به حقوق و آزادی‌های مشروع تعریف گردید. مهم‌ترین نتایجی که از این پژوهش به‌دست‌آمده است به‌قرار زیر می‌باشد:

تعداد نمونه این پژوهش ۳۸۱ نفر بوده است که با استفاده از فرمول کوکران به‌دست‌آمده است. در قسمت آمار توصیفی این نتایج آمده است:

- نتایج توصیفی متغیر وابسته تحقیق نشان می‌دهد که میزان احساس امنیت اجتماعی زنان شهر اهر متوسط به بالا می‌باشد و میانگین به‌دست‌آمده برای متغیر وابسته تحقیق ۳/۲۹ بوده است که نشانگر امنیت متوسط به بالا می‌باشد.

- نتایج نشان می‌دهد ایجاد امنیت توسط پلیس و عملکرد پلیس رابطه معناداری با احساس امنیت زنان شهر اهر دارد. رابطه بین احساس امنیت و اعتماد اجتماعی نیز معنادار می‌باشد.

- بین ویژگی‌های فردی (سطح تحصیلات، وضعیت تأهل و نوع فعالیت یا شغل) با احساس امنیت رابطه معناداری وجود دارد. فقط گروه‌های سنی و احساس امنیت رابطه‌ی معنادار وجود ندارد.

- نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون بین مؤلفه‌های اعتماد اجتماعی و عملکرد پلیس با احساس امنیت زنان همبستگی مثبت و معنی‌داری وجود دارد. مثبت بودن ضریب همبستگی بیانگر این است که با افزایش این متغیرها، مقدار امنیت زنان بالا می‌رود.

- نتایج نشان می‌دهد که بیشترین احساس امنیت در احساس امنیت زنان با تحصیلات لیسانس و فوق‌لیسانس و بالاتر، بیشتر می‌باشد و در شغل و نوع فعالیت نیز دانشجو و بعد از آن زنان دارای شغل دولتی

مراجعات به فضاهای عمومی- افزایش دسترسی به امداد نظیر تلفن های عمومی- افزایش قابلیت های طراحی خوانا و قابل تشخیص در شهر و کاهش احساس ترس از گم شدن.

۸- منابع

- ۱- احمدی، محمد و کلدی، علیرضا؛ (۱۳۹۲)، «احساس امنیت زنان و عوامل اجتماعی مؤثر بر آن: شهر سنندج»، فصلنامه علمی- پژوهشی رفاه اجتماعی، سال سیزدهم، شماره ۴۹، صص ۳۰۵ تا ۳۲۱.
- ۲- احمدی، یعقوب و اسمعیلی، عطا، (۱۳۸۹)، «سنجش احساس امنیت زنان مبتنی بر عوامل چندبعدی و میان‌رشته‌ای در شهر مشهد»، جامعه‌شناسی کاربردی، سال بیست و یکم، شماره پیاپی (۳۸) شماره دوم، تابستان ۱۳۸۹، صص ۱۶۹ تا ۱۹۰.
- ۳- تازیکی، طلعت؛ (۱۳۹۳)، «عوامل مؤثر برافزایش احساس امنیت در پارک‌های شهر (مطالعه‌ی موردی زنان ۵۰-۱۸ سال شهرستان بجنورد)»، فصلنامه دانش انتظامی خراسان شمالی، سال اول، شماره اول، صص ۱۱۱ تا ۱۳۶.
- ۴- جهانگیری، جهانگیر و مساوات، ابراهیم؛ (۱۳۹۲)، «بررسی عوامل مؤثر بر امنیت اجتماعی زنان (مطالعه موردی: زنان ۴۰- ۱۵ سال شهر شیراز)»، پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی، سال دوم، شماره پیاپی ۶، شماره ۲، پاییز و زمستان ۱۳۹۲، صص ۴۱ تا ۵۵.
- ۵- حسینی، سید محمد؛ زنگنه، مهدی و فاطمی نیا، فخری سادات؛ (۱۳۹۴)، «سنجش میزان احساس امنیت اجتماعی زنان در شهرهای مرزی استان خراسان جنوبی و عوامل مؤثر بر آن: زنان شهرهای مرزی حاجی‌آباد، اسدییه، نهبندان»، فصلنامه علمی- تخصصی نیروی انتظامی خراسان جنوبی، دوره ۴، شماره ۴، بهار ۱۳۹۲، صص ۹ تا ۲۴.
- ۶- حیدری، سامان؛ آقایی، پرویز؛ (۱۳۹۳)، «امنیت اجتماعی در شهر (متغیرها و عوامل مؤثر بر آن)»، فصلنامه علمی- تخصصی دانش انتظامی پلیس پایتخت، سال هفتم، شماره ۴، پیاپی ۲۳، صص ۳۳ تا ۴۹.
- ۷- خدا رحم بزی و رضایی، بیت‌اله؛ (۱۳۹۱)، «بررسی ساختارهای شهری مطلوب زنان با تأکید بر امنیت، در شهر زابل»، مجله آمایش جغرافیایی فضا، فصلنامه علمی- پژوهشی دانشگاه گلستان، سال دوم، شماره ۵، پاییز ۱۳۹۱، صص ۱۹ تا ۳۵.
- ۸- دیانت، سعیده؛ (۱۳۹۱)، «بررسی احساس امنیت زنان در فضاهای عمومی (مطالعه موردی: زنان ساکن در محلات مجاور با پارک آزادی شهر شیراز)»، پایان‌نامه کارشناسی ارشد در رشته‌ی مطالعات زنان، دانشکده اقتصاد، مدیریت و علوم اجتماعی.
- ۹- رفیعیان، محسن؛ مؤیدی، محمد و سلمانی، حسن؛ (۱۳۹۳)، «سنجش احساس امنیت شهروندان با استفاده از مؤلفه‌های منظر شهری (نمونه موردی: محله اوین)»، مجله علوم جغرافیایی، شماره ۲۱، پاییز و زمستان ۱۳۹۳، صص ۳۳ تا ۵۹.
- ۱۰- زارع شاه‌آبادی، اکبر و ترکان، رحمت‌اله؛ (۱۳۹۰)، «بررسی عوامل مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی در بین شهروندان شهر یزد»، فصلنامه نظم و امنیت انتظامی، سال چهارم، شماره ۲، تابستان ۱۳۹۰، صص ۱۳۳ تا ۱۵۶.
- ۱۱- شارع پور، محمود؛ تقوی، سیده زینب و سلیمانی بشلی، محمدرضا؛ (۱۳۹۱)، «بررسی جامعه‌شناختی احساس امنیت زنان در شهر آمل»، زنان و مطالعات خانواده، سال پنجم، شماره ۱۷، صص ۹۱ تا ۱۰۶.
- ۱۲- شاطریان، محسن؛ سهراب زاده، مهران و حسینی، نرجس سادات؛ (۱۳۹۵)، «سنجش احساس امنیت اجتماعی زنان در فضاهای عمومی شهرهای جدید (نمونه موردی شهر پرند)»، فصلنامه علمی- پژوهشی مطالعات امنیت اجتماعی، شماره ۱۸، زمستان ۹۵، صص ۱۷۳ تا ۱۹۸.
- ۱۳- شربتیان، محمدحسن؛ (۱۳۹۳)، «سنجش ابعاد اجتماعی و روانی احساس امنیت زنان کلان‌شهر مشهد و عوامل مؤثر بر آن»، زن و مطالعات خانواده، سال ششم، شماره ۲۳، بهار ۱۳۹۳، صص ۷۹ تا ۱۰۰.

- ۱۴- فقهی فرهمند، ناصر و زنجانی، سعید؛ (۱۳۹۲)، «ارتباط بین امنیت اجتماعی با مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی و رفاه اجتماعی (مطالعه‌ی موردی: خانواده‌های شهر تبریز)»، فصلنامه تخصص دانش انتظامی آذربایجان شرقی، سال دوم، شماره ۸، بهار ۱۳۹۲، صص ۴۵ تا ۶۹.
- ۱۵- قزایی، فریبا؛ راد جهانیانی، نفیسه و رشید پور، نازیلا؛ (۱۳۸۹)، «بررسی و سنجش حس امنیت در مناطق مختلف شهری (نمونه موردی: مناطق ۲ و ۱۱ تهران)»، آرمان‌شهر، شماره ۴، بهار و تابستان ۱۳۸۹، صص ۱۷ تا ۳۲.
- ۱۶- گلی، علی و صادقی، حلیمه؛ (۱۳۹۰)، «بررسی مقایسه‌ای احساس امنیت زنان در فضاهای عمومی شهری در شمال و جنوب شیراز (مورد مطالعه: پارک آزادی و پارک ولی عصر شهر شیراز)»، مجموعه مقالات برگزیده همایش علمی استان فارس.
- ۱۷- گلی، علی؛ قاسم‌زاده، بهنام؛ فتح بقالی، عاطفه و رمضان مقدم واجاری، یاسمن؛ (۱۳۹۴)، «عوامل مؤثر در احساس امنیت اجتماعی زنان در فضاهای عمومی شهری (مطالعه‌ی موردی: پارک ایل گلی تبریز)»، فصلنامه شورای فرهنگی-اجتماعی زنان و خانواده، سال هیجدهم، شماره ۶۹، صص ۹۷ تا ۱۳۶.
- ۱۸- لطفی، صدیقه، ملازاده گنجی، جاوید، قدمی مصطفی، شاکری ابوالحسن (۱۳۹۲). ارزیابی و سنجش مولفه‌های سرمایه اجتماعی و تاثیر آن در امنیت زنان (نمونه موردی: منطقه ۳ ساری)، فصلنامه جامعه‌شناسی مطالعات جوانان، دوره ۴، شماره ۱۲.
- ۱۹- موسوی، میر نجف؛ حکمت نیا، حسن و احمدی درینی، حمیدرضا؛ (۱۳۸۷)، «شهرنشینی و امنیت، بررسی میزان و عوامل مؤثر بر احساس امنیت شهروندان (مطالعه‌ی موردی، شهر مراغه)»، پیک نور، سال هفتم، شماره ۳، صص ۳۹ تا ۵۰.
- ۲۰- نوروزی، فیض اله و فولادی سپهر، سارا؛ (۱۳۸۸)، «بررسی احساس امنیت اجتماعی زنان ۲۹-۱۵ ساله شهر تهران و عوامل اجتماعی مؤثر بر آن»، فصلنامه راهبرد، سال هیجدهم، شماره ۵۳، صص ۱۲۹ تا ۱۵۹.
- ۲۱- نیازی، محسن و فرشاد فر، یاسمن؛ (۱۳۹۰)، «رابطه بین هویت اجتماعی و احساس امنیت زنان (مطالعه موردی زنان مناطق شمال (۱) و (۲) و جنوب (۱۹ و ۲۰) شهر تهران در سال ۱۳۸۹)»، فصلنامه مطالعات جامعه‌شناختی ایران، سال اول، شماره ۳، زمستان ۱۳۹۰، صص ۶۱ تا ۷۸.
- ۲۲- الیاس زاده مقدم، سید نصرالدین و ضابطیان، الهام؛ (۱۳۸۹)، «بررسی شاخص برنامه‌ریزی شهری مؤثر در ارتقای امنیت زنان در فضاهای عمومی با رویکرد مشارکتی (نمونه موردی: بخش مرکزی شهر تهران)، نشریه هنرهای زیبا- معماری و شهرسازی، شماره ۴۴، زمستان ۱۳۸۹، صص ۴۳ تا ۵۶.
- ۲۳- یاسوری، مجید؛ سجودی، مریم و امامی، سیده فاطمه؛ (۱۳۹۴)، «بررسی و سنجش میزان امنیت در فضاهای شهری (مطالعه‌ی موردی: بوستان ملت شهر رشت)»، پژوهشنامه جغرافیای انتظامی، سال چهارم، شماره ۱۳، بهار ۱۳۹۵، صص ۶۱ تا ۹۰.